

Gender en loopbaankloof in combinatie met handicap

1. werkzaamheid

- rechtstreeks : De cijfers dateren van 2002. Er zijn géén recentere cijfers beschikbaar.

	Man				Vrouw			
	20-49		50-64		20-49		50-64	
	laag	hoog	laag	hoog	Laag	hoog	laag	hoog
Zonder functiebeperking (1)	93,4	90,6	52,8	71,1	67,6	81,5	23,5	45,1
Met functiebeperking (2)	62,7	75,8	25,3	44,1	35,7	60,2	11,8	26,6
(1)-(2)	30,7	14,8	27,5	27	31,9	21,3	11,7	18,5
Zware functiebeperking (3)	41,5	53,6	16,1	31,7	21,8	41,9	7,8	18,1
(1)-(3)	51,9	37,0	36,7	39,4	45,8	39,6	15,7	27,0

Het **is problematisch dat** beleidsmatig **niet meer cijfers beschikbaar zijn**. Hoe kunnen we zicht krijgen op de participatie van vrouwen met een handicap als de recentste cijfers dateren van 2002 (EAK)? Het

- onrechtstreeks :
  - o gebruik van de Vlaamse Ondersteuningspremie : 2/3 mannen, 1/3 vrouwen
  - o werken in een beschutte werkplaats : (doelgroep) 60% mannen, 40% vrouwen
  - o werken in een sociale werkplaats : mannen : 18,7 % van de populatie, vrouwen : 13,5 % van de populatie

2. werkzoekenden :

Erik Samoy, Handicap en Arbeid : definities en statistieken, pagina 30, januari 2012, cijfers werkzoekende arbeidsgehandicapten op 31/12/2011, verdeling volgens geslacht en leeftijd

Leeftijd	Man		Vrouw		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
<20	521	3,9	257	1,9	778	2,9
20-29	3.032	22,5	1.910	13,9	4.942	18,1
30-39	2.557	19,0	2.175	15,8	4.732	17,4
40-49	3.705	27,5	4.030	29,3	7.735	28,4
50+	3.678	27,3	5.384	39,1	9.062	33,3
Totaal	13.493	100	13.756	100	27.249	100

opvallend :

- evenveel vrouwen als mannen werkzoekend, bij de algemene populatie : 55 % mannen, 45 % vrouwen
- vrouwen zijn gemiddeld ouder dan mannen : 68,5 % vrouwen ouder dan 40 (2/3), 55 % mannen

3. gender en handicap : een dubbele discriminatie!

- gender : zie de conclusies van onderzoeken door het instituut voor de gelijkheid van mannen en vrouwen
- handicap : Vrouwen met een handicap worden snel verwezen naar het huishouden, ze moeten niet actief zijn. Voor de eigenwaarde van een man met een handicap wordt werk hebben belangrijk gevonden. Als een vrouw haar huishouden al min of meer kan doen, vindt men het al heel wat. Dit geeft duidelijk aan hoe de **klassieke rolverdeling** nog steeds speelt. Het is niet gemakkelijk werk te vinden als je mogelijkheden beperkt zijn, zelfs al heb je een hoog diploma.

"Typerend is de ervaring van één van onze leden. Zij belandde na een rugoperatie in een rolstoel en werd prompt op vervroegd pensioen (bij de overheid) gesteld met als argument: "We hebben geen zin om u als vrouw aan een nieuwe job te helpen. Doet u uw huishouden maar."

*"Gelukkig levert het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding ook positieve voorbeelden: een vrouw werkt tijdelijk als ergotherapeut. Op het einde van haar tijdelijk contract, wordt haar vacature niet weerhouden omdat ze epilepsie heeft. Het Centrum is naar het gerecht gegaan omwille van **discriminatie** op basis van handicap en heeft het gewonnen. Nadien heeft de vrouw zich gelanceerd als zelfstandige ergotherapeut. Haar zaken lopen goed."*

(uit de tekst op de website van persephone vzw, www.persephonevzw.org)

4. armoede en handicap

Geslacht hangt significant samen met een inkomen onder of boven de armoedegrens ($\chi^2=22,77$; $p\leq 0,001$). Van de vrouwelijke respondenten leefde 30,3% onder de armoedegrens, van de mannelijke 20,3%.

---

uit het rapport Handicap, inkomen en toegang tot de gezondheidszorg, KVG en VFG, <http://www.kvg.be/index.php?page=48&action=newsdata&osn=1&nws=5>

---

5. Structureel geweld

Structureel geweld uit zich o.a. in minder kansen op de arbeidsmarkt, een lager loon voor hetzelfde werk, minder kans op promotie, minder kans op deelname in de politieke besluitvorming, financiële afhankelijkheid. Structureel geweld vergroot niet alleen de kans om in een gewelddadige relatie terecht te komen, het verkleint ook de kans om uit een gewelddadige relatie te ontsnappen.

uit het boek "Geweld tegen vrouwen met een handicap" van Persephone vzw, uitgegeven door Garant, Antwerpen - Apeldoorn, 2008)

Getuigenissen (verzameld door Persephone vzw, organisatie van vrouwen met een handicap)

Viviane : (uit het boek "Blij dat ik leef!" van Persephone vzw, uitgegeven door Garant, Antwerpen - Apeldoorn, 2005)

Wat wil ik nu eigenlijk met mijn verhaal duidelijk maken? Ik geloof in de ontplooiingskansen van iedereen. Iedereen heeft recht op een respectvolle benadering. Mensen worden niet zomaar mondig, respecteren niet zomaar de anderen, zijn niet zomaar solidair met anderen, engageren zich niet zomaar maatschappelijk ... zolang de maatschappij in de ruime zin en de overheid in de enge zin zelf niet de voorwaarden hiervoor creëren, de nodige middelen en kansen voorzien en zelf het voorbeeld stellen.

Wat personen met een handicap betreft zullen de meeste mensen het hebben van een handicap steeds gelijkstellen met verdriet, medelijden, een last voor zichzelf en de anderen ... kortom zij zullen handicap verbinden met negatieve emoties en toestanden. De maatschappij is nog altijd in grote mate fysiek en moreel ontoegankelijk. Op die manier worden wij buiten de maatschappij gehouden en worden de mensen in "normale omstandigheden" niet met ons geconfronteerd, waardoor we gestigmatiseerd worden. Indien de maatschappij haar wetgeving, structuren, voorzieningen en dienstverleningen (tewerkstelling, onderwijs, huisvesting, mobiliteit, vrije tijd en cultuur, inkomen ...) niet enkel zou afstemmen op de modale jonge, dynamische, hooggeschoolde, gezonde mens (meestal een man), maar zou concipiëren, rekening houdend met de groepen die niet aan het modale ideaalbeeld beantwoorden, dan zouden heel wat minder mensen uit de boot vallen."

Ann :

Ann heeft een aangeboren spastische verlamming aan de onderste ledematen. Ze stapt met 2 krukken. Ze studeerde fysica en informatica. Met haar informaticadiploma vond ze werk in de bank- en verzekeringsbranche. Ze werkte 19 jaar in hetzelfde bedrijf (11 jaar als informaticus, 8 jaar als budgetbeheerder). In 2005 – ze werd toen 45 - moest ze een zware chirurgische ingreep laten doen aan haar benen. Dat betekende volgens haar dokters 4 maanden werkonbekwaamheid. Complicaties doorkruisten echter die planning: de 4 maanden werden er 6, en nog eens 6 maanden later was een tweede zware operatie nodig. Nadien zou ze nog wel mogen werken, maar met halve dagen en met sta-tafel. Toen ze dat tegen haar werkgever vertelde, werd ze ontslagen. Reden: wij hebben geen halftijdse functies en geen plaats voor een sta-tafel. Ann eiste – en kreeg – loopbaanbegeleiding en solliciteerde dapper. Tevergeefs.

Ria :

Door een schildklieraandoening is ze traag. Zij had een opleiding buitengewoon onderwijs gevolgd voor verzorgende, aangevuld met een opleiding kinderverzorgster. Op aanraden van de VDAB had ze een CAO 26 aangevraagd. Uiteindelijk vond ze vast werk in de thuiszorg. Op haar drieënveertigste, in 1995, kreeg ze te maken met epilepsie. Het duurde enkele maanden voor haar epilepsiemedicatie op punt stond, maar uiteindelijk lukte dat. Toen ze haar oversten vertelde dat ze terug kon beginnen, werd ze ontslagen. Reden: ziekte.

Lief :

Zij heeft een bipolaire aandoening. Zij had dit niet verteld bij haar aanwerving als verkoopster, en ze nam dan ook onbetaalde vakantie als de aandoening haar goed functioneren in de weg stond. Op een bepaald moment moest ze wel toegeven dat ze manisch-depressief is. Toen werd ze op een onmenselijke manier ontslagen. Ze kreeg als antwoord: 'Dat wisten we al lang! Maak maar dat je meteen weg bent!'. Haar baas had drie dokters in de familie...

Crien :

Crien had een hersenbloeding bij de geboorte, wat resulteerde in linkszijdige spasticiteit. Hierdoor is ze afhankelijk van een rolstoel en krukken. Ze werkte 25 jaar voor de overheid, maar werd vroegtijdig op pensioen geplaatst. Dit waren de problemen: de aanvraag voor een klein fotokopietoestel - wat haar het heen en weergeloopt naar de andere kant van het gebouw zou besparen - werd niet toegestaan, zelfs al kreeg haar werkgever er een premie voor. Van assistentie op het werk was al helemaal geen sprake. En haar voorbehouden parkeerplaats werd altijd ingenomen door kaderpersoneel. Op de duur ondermijnde de werksfeer haar fysiek. Crien werkt nu als zelfstandig therapeute met mensen die een groot verlies moeten verwerken.

Anne :

Anne is slechthorend en werkte voor de overheid, maar werd vroegtijdig op pensioen geplaatst. Dit waren de problemen: haar collega's werkten graag met de radio op de achtergrond. Een hoorapparaat versterkt echter ook de omgevingsgeluiden. Daarom vroeg ze hen of ze de radio wilden afzetten. Neen, dat wilden ze niet. Dan vroeg ze haar oversten of ze een bureau apart kon krijgen. Neen, dat kon niet. Haar werk werd voor haar te zenuwslopend.

Tonia :

Tonia is slechtziend en werkte voor de overheid, maar werd vroegtijdig op pensioen geplaatst. Dit waren de problemen: haar zicht ging verder achteruit, zodat het vergrotingsstelsel op haar computer moest vervangen worden door een voorleessysteem. Om haar collega's niet te storen, vroeg ze haar oversten of ze een bureau apart kon krijgen. Neen, dat kon niet. Ze moest met oortjes werken. Haar werk werd voor haar te zenuwslopend.

Tot slot 2 vrouwen met een handicap die werken

Susanna :

Susanna is slechtziend en werkt in het onderwijs. Met meer dan 30 jaar dienst als werkende gehandicapte, kan ze er wel wat over kwijt, teveel om in een mail te steken. De 2 jaar extra loopbaan zijn geen cadeau.

Anja :

Anja is sociologe en rolstoelgebruikster. Ze werd enkele jaren geleden op haar vorig werk ontslagen omdat haar project ten einde liep. Ze is onlangs bij een andere vzw kunnen beginnen!

VN-verdrag voor personen met een handicap : waar komen "vrouwen" voor in de tekst

Het belang van dit Verdrag is voor vrouwen met een handicap niet te onderschatten. Voor het eerst wordt de maatschappelijke ongelijkheid op dit niveau erkend en aangepakt doorheen heel de tekst.

Te nemen maatregelen

- cijfers verzamelen
- beeldvorming rond vrouw en handicap bijsturen, ook in begeleiding en ondersteuning
- aandacht voor dubbele discriminatie, en bijsturen regelgeving vanuit de principes van het VN-verdrag voor personen met een handicap. Daar vragen personen met een handicap en chronische ziekte uitdrukkelijk aandacht voor.